Patriciu Barbu (1842 - 1902). Biobibliografie

ANA TODEA
Biblioteca Judeţeană Mureş

Abstract

Patriciu Barbu (1842 - 1902). Biobibliography

Patriciu Barbu is one of the greatest Romanian intelectuals from Reghin. Born in 1842, he has studied at Alba Iulia, then at Blaj and Sibiu, and became a clerk at the Court of Justice. His activity has developed in different directions, such as culture, as member and president of ASTRA, policy, as member of the Romanian National Party and finances, as founder of the first Romanian national institution of crediting in Transylvania.

Keywords: *Patriciu Barbu, ASTRA, Romanian culture, Romanian Policy, Reghin, XIVth century.*

Personalitate marcantă a vieţii politice, culturale şi economice a românilor reghineni şi figură de seamă a mişcării naţionale din Transilvania, avocatul, omul politic Patriciu Barbu s-a născut la 27 august 1842 în Galtiu, judeţul Alba, într-o familie de origine modestă. Studiile le începe la Alba Iulia şi le continuă la Blaj, după care se hotărăşte să îmbrăţişeze cariera juridică. Beneficiind de un stipendiu din Fundaţiunea „Ramonţai," între anii 1863-1867 a frecventat Academia de Drept din Sibiu. Din 1868 funcţionează ca actuar la Tribunalul din Odorheiul-Secuiesc, apoi ca „*oficiant de cancelarie*" la Judecătoria din Bistriţa (1871).[1] Prin căsătoria cu Elena Grecu se stabileşte la Reghin (1 mai 1875), unde devine principalul organizator şi animator al reghinenilor, al burgheziei româneşti în ascensiune, dar, în primul rând, al ţăranilor. Virilist şi

[1] Grigore Ploeşteanu, ***Patriciu Barbu***, în ***Reghinul Cultural***, vol. II, coord. dr. Grigore Ploeşteanu, Marin Şara, Reghin, Biblioteca Municipală „Petru Maior," 1990, p. 112.

BDD-A19446 © 2010 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:50 UTC)

membru al congregaţiei comitatense, întemeietor în 1886 al primului institut de credit românesc din comitatul Mureş - Banca „Mureşana" -, preşedinte al Clubului alegătorilor români din Cercul Reghinului, semnatar al ***Memorandumului*** şi condamnat în procesul de la Cluj (1894, 1896), preşedinte al Despărţământului XXVI al ASTREI (1885-1896), publicist politic, adept al pasivismului promovat de G. Bariţiu şi I. Raţiu, iată doar câteva dintre funcţiile şi atribuţiile pe care Patriciu Barbu şi le-a asumat în cariera sa.[2] A fost o personalitate progresistă a românilor din Valea Superioară a Mureşului, rămasă puţin cunoscută cercetătorilor din domeniul istoriei.[3]

În viaţa politică debutează în perioada premergătoare înfiinţării Partidului Naţional Român, cancelaria sa din Reghin devenind locul de întrunire al Clubului alegătorilor români din cercurile electorale Reghin şi Gorneşti. A participat la multe reuniuni ale partidului în toată Transilvania. În mai 1881, participă ca delegat la conferinţa generală care a hotărât crearea Partidului Naţional Român din Transilvania, Banat şi Ungaria. La Conferinţa Generală de la Sibiu din 27-28 octombrie 1890, a fost ales în comitetul central al partidului. A făcut parte din delegaţia care s-a deplasat la Viena pentru a-i înainta împăratului ***Memorandul***.[4]

Pe plan cultural, în 1874 devine membru al ASTREI şi este unul din notarii adunării generale de la Reghin din 29-30 august 1875, îndeplinind în acelaşi an şi funcţia de casier al Despărţământului XVII Reghin, devenit Despărţământul XXVI, în urma creşterii numărului despărţămintelor la 33. Anul 1885 marchează un nou reviriment în viaţa Despărţământului prin alegerea sa ca preşedinte. S-a dispus, printre altele, luarea în primire a bibliotecii aparţinând lui Ioan P. Maior de la Nicolae Petra din Gurghiu; la adunarea generală a Despărţământului, ţinută la Reghin în ziua de 9 august 1887, s-a hotărât formarea pe plan local a unui fond din care să se

[2] Idem, ***Patriciu Barbu***, în ***Profiluri mureşene***, vol. 1, Târgu-Mureş, s.n., 1971, p. 207.

[3] Idem, ***Documente referitoare la viaţa şi activitatea memorandistului Patriciu Barbu***, în ***Studii şi materiale***, vol. III-IV, Târgu-Mureş, 1972, p. 339-343.

[4] Georgeta Mărgineanu, Demeter Judit, ***Profiluri reghinene***, Reghin, Biblioteca Municipală „Petru Maior," 2008, p. 28-29.

BDD-A19446 © 2010 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:50 UTC)

distribuie premii şi să se ofere bani unde este nevoie. După trei ani de rodnică activitate, în 1888, e reales preşedinte al despărţământului, şi din nou în 1891.[5]

Patriciu Barbu a fost un apărător al autonomiei bisericilor româneşti. A contribuit la organizarea adunării populare de la Reghin, din 13 aprilie 1893, la care au participat peste 1000 de români, care au protestat contra proiectelor de lege ale guvernului, iar în 1897 a aderat la hotărârile conferinţei convocate în scopul apărării Bisericii Române Unite.

Susţine o activitate intensă în domeniul economic, care este reflectată în ***Apelu către inteligenţia şi poporul român din ţinutul Reghinului şi părţile învecinate*** din 24 iunie 1885, semnat împreună cu Basiliu Raţiu, Galaction Şagău, Absalon Todea, Iosif Fincu, Ioan Marinovici, Eugen Crişan, Ioan Şandor. Convocând intelectualii mureşeni (1885), le expune planul său de a întemeia o instituţie naţională de credit, Banca „Mureşana" sub direcţia lui (1886-1901) şi oferind în acest scop aproape un întreg etaj din casa pe care o deţinea în piaţa oraşului. Banca oferă în permanenţă stipendii şi ajutoare pentru acţiuni de binefacere şi culturale, susţinând totodată formarea unui grup de intelectuali români, funcţionari de bancă, care să contribuie la reorganizarea vieţii economice româneşti.[6]

A purtat corespondenţă cu reprezentanţii cei mai importanţi ai mişcării cultural-politice româneşti din Transilvania; de exemplu, la 1 noiembrie 1881, printr-o scrisoare adresată din Reghin, îi cere lui Bariţiu să-i trimită ***Memorialul*** scris de acesta din însărcinarea conferinţei generale a alegătorilor români, desfăşurată la Sibiu în 12-14 mai 1881, pentru a-l face cunoscut la Reghin şi împrejurimi. Cere 20 de exemplare, pentru a le putea distribui tuturor celor interesaţi.

Pe fondul unor probleme, atât de ordin personal, cât şi social, la 27 martie 1896 el trimite comitetului central al ASTREI de la Sibiu demisia

---

[5] Marin Şara, ***125 de ani de la înfiinţarea Despărţământului Reghin al Astrei***, Reghin, Biblioteca Municipală „Petru Maior," 1999, p. 23.

[6] Ioan Nistor, ***Activitatea economică şi culturală a memorandistului Patriciu Barbu***, în ***Marisia***, V, 1975, p. 207-221.

BDD-A19446 © 2010 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:50 UTC)

din funcţia de preşedinte. În acel moment, Barbu era deja închis pentru 15 zile la Reghin, drept pedeapsă că a semnat Manifestul din 15 ianuarie 1896. „*Subscrisul de la 1 mai 1875... de când m-am aşezat la Reghin ca avocat cu cea mai mare devotaţiune m-am interesat de cauzele noastre politice, bisericeşti şi culturale şi am condus şi afacerile despărţământului nostru mai tot ca director, după puterile mele mărginite şi debile de atunci şi pînă în ziua de azi...*" Preferă să demisioneze, în condiţiile în care consideră că a atras atenţia autorităţilor asupra sa într-un mod care poate dăuna asociaţiunii; în plus, îşi justifică decizia prin faptul că are multe obligaţiuni în calitate de avocat de bancă. Comitetul de la Sibiu refuză să primească demisia, la fel şi propunerea ca noul preşedinte al ASTREI reghinene să fie G. Şagău sau P. Uilăcan, motiv pentru care Barbu se adresează direct despărţământului reghinean. În şedinţa din 10 mai 1896 se acceptă demisia, iar P. Uilăcan devine noul preşedinte (1896-1905).[7]

În memoria soţiei sale, a donat 2000 de coroane Casei Naţionale; a dăruit Muzeului Istoric şi Arheologic al ASTREI „*o cămaşă de zale*" (găsită la Cueşd); a organizat colecte, a oferit sume de bani instituţiilor de învăţământ românesc din Transilvania; şcoala primară românească din Reghin a fost reconstruită şi lărgită cu sprijinul său financiar (1885). A fost membru al *Societăţii pentru crearea unui fond de teatru românesc*, a stimulat activitatea teatral-muzicală a românilor reghineni, în 1888 având loc prima reprezentaţie de acest fel la Reghin: vodevilul ***Cârlanii*** de C. Negruzzi şi comedia ***Drumul de fier*** de V. Alecsandri.[8] În 1899 a pus bazele Cercului intelectualilor români din Reghin şi împrejur, care a funcţionat clandestin, neavând aprobarea autorităţilor.

Pentru activitatea lui de excepţie, o activitate îndelungată de peste 21 de ani, la 11 iunie 1896, a fost convocată o adunare extraordinară la Reghin pentru a-l sărbători pe Patriciu Barbu şi realizările sale. S-a stins din viaţă la 5 iunie 1902 şi a fost înmormântat în Reghin.

[7] Grigore Ploeşteanu, ***Documente...***, p. 342.
[8] Ioan Nistor, ***op. cit.***, p. 218.

BDD-A19446 © 2010 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:50 UTC)

Referinţe:

- ***Dr. Patriciu Barbu, 1842-1902***, în vol. ***Pentru Transilvania***, vol. 2, Bucureşti, s.n., s.a., p. 107-112.
- ***Dr. Ioan Raţiu (1828-1902): 50 de ani din luptele naţionale ale românilor ardeleni*** / Ioan Georgescu. - Sibiu: s.n., 1928 - p. 82, 90, 164, 175.
- ***Transilvania, Banatul, Crişana, Maramureşul: 1918-1928***, vol. 1, Bucureşti, Cultura Naţională, 1929.
- ***Procesul memorandului românilor din Transilvania: Acte şi date***. - Cluj, Editura Buletinului Justiţiei din Cluj. - Vol. 1 - 1933 - 532 p.; vol. 2. - 1934 - 499 p.
- ***Oameni din Bihor 1848-1918*** / Teodor Neş. - Oradea: s.n., 1937 - 653 p.
- ***Sub stindardul Astrei, două decenii de activitate culturală în despărţământul Reghinului, 1919-1939*** / Vasile Netea. - Cluj, s.n., 1939.
- ***Istoricul şi activitatea „Astrei" Reghin 1874-1940*** / Dr. Eugen Nicoară. - Reghin, s.n., 1940.
- ***Istoria memorandului românilor din Transilvania şi Banat*** / Vasile Netea. - Bucureşti, Fundaţia Regele Mihai I, 1947 - 483 p.
- ***Patriciu Barbu***. În vol. ***Profiluri mureşene***. Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Niţu, Grigore Ploeşteanu. - Târgu-Mureş: s.n., 1971- p. 205-216.
- ***Din gândirea social-politică a memorandistului Patriciu Barbu*** / Ioan Nistor. În vol. ***Sub semnul lui Clio. Omagiu Acad. Prof. Ştefan Pascu***. - Cluj: s.n., 1974.
- ***Patriciu Barbu*** / Grigore Ploeşteanu. În vol. ***Reghinul cultural: Studii şi articole***. Vol. 2, Reghin: s.n., 1990, p. 112-116.
- ***Istoria memorandului românilor din Transilvania şi Banat*** / Vasile Netea. Ediţie îngrijită de Valentin Borda. - Bucureşti: Europa Nova, 1993 - 304 p.
- ***Mărturii inedite referitoare la Patriciu Barbu***. În vol. ***Reghinul cultural: studii şi articole***. Vol. 3, coord. dr. Grigore Ploeşteanu, Marin Şara. - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior," 1994 - p. 72-80.
- ***Astra reghineană: 125 de ani de la înfiinţare***. Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior" 1999. - 180 p.
- ***Sistemul de credit românesc din Transilvania. 1872-1918*** / Vasile Dobrescu. - Târgu-Mureş: Editura Universităţii „Petru Maior," 1999 - 348

BDD-A19446 © 2010 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:50 UTC)

p.

• ***Judeţul Mureş în cărţi: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia*** / Fülöp Mária. - Târgu-Mureş: Biblioteca Judeţeană Mureş, 2002 – XXVII, 339 p.

• ***Biblioteci reghinene: File de istorie. Studii şi articole***. Ediţie şi prefaţă de Marin Şara. - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior," 2005. - 204 p.

• ***Bibliografia locală retrospectivă a judeţului Mureş: autori, apariţii editoriale, referinţe locale, cărţi editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek /*** Fülöp Mária, Ferencz Klára. Târgu Mureş: Biblioteca Judeţeană Mureş, 2005. vol. 1 - XXVIII, 604 p.; Vol. 2. - p. 862.

• ***Profiluri reghinene. Dicţionar biobibliografic/*** Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior," 2008, p. 28-30.

• ***Prima eliberare***. În ***Tribuna***, Sibiu, 11, nr. 207, 30 sept. 1894.

• ***Documente referitoare la viaţa şi activitatea memorandistului Patriciu Barbu*** / Grigore Ploeşteanu. În ***Studii şi materiale***, Târgu-Mureş, nr. 3-4, 1972, p. 339-348.

• ***Activitatea economică şi culturală a memorandistului Patriciu Barbu*** / Ioan Nistor. În ***Marisia***, V, 1975, p. 207-221.

• ***Din activitatea politică a memorandistului Patriciu Barbu*** / Ioan Nistor. În ***Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie Cluj-Napoca***, XVIII, 1975.

• ***Despărţământul Reghin al „Astrei"*** / Marin Şara. În ***Marisia***, VI, 1976, p. 306-351.

• ***Un document semnat de studentul Patriciu Barbu***. În ***Gazeta Reghinului***, an 1, nr. 6, sept. 1990.

• ***Memorialistul Patriciu Barbu în documentele vremii*** /Liviu Boar. În ***Gazeta Reghinului***, an 3, nr. 4, iun. 1992, p. 1-3.

• ***Reghin - destin şi istorie*** / Liviu Boar. În ***Cuvântul liber***, an 19, nr. 79 (25 aprilie 2007), p. 3, 1 foto.

BDD-A19446 © 2010 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:09:50 UTC)